

zoprni duh piva, sršeni pa tudi ose pa v steklenicah najdejo smrt.

Posebno nevarna je pa čebelam bregulja, to je velika osa, ki živi v peščenih krajih in se živi samo od čebelne hrane. V ulnjaku napravi jako veliko škodo. Od navadne ose loči se po tem, da ima debelejšo glavo, močnejše prsi, bolj stegnen zadnji život in močnejša ščipalnica. Živi v luknjah po peščenih tleh. Jajca nese v mrtve čebele. Čebelo kaj spretno vjame na cvetji. Ko jo umori, jo pa nese v svoje domovje. Priporočati je, da se gnezdo te ose razdirajo, posebno pomladi se morejo babice uničevati. K sreči da ta mrčes pri nas ni tako navaden, kakor v severnih krajih.

Mravlje so čebelam jako zoprne, zaradi njih zoprnega duha in jih vznemirjajo. Med jih večkrat privabi v panj. Neprevidni čebelar jih tudi večkrat sam privabi, ako razsipino, v kateri je še nekaj medu, stresa blizu panjev. Preženeš jih, če potrešeš pepela ali pa poliješ z vodo, v kateri je dolgo ležala gnila riba. Tudi scalnica pomaga. Ubrani se pa mravljam tudi s tem, da na kraj, kamor zahajajo mravlje, položiš s siropom namazano sukno, na katero mastni tekočini obvisijo mravlje, in jih pokončaš. To tako dolgo ponavljaš, da ne bode več mravelj. Tudi je dobro, če deneš, kamor prihaja mravlje, vlažno s sladorjem potreseno gobo. Kadar se napolnijo luknje mravelj, pa gobo vrzi v vročo vodo. Mravljišča pa pokončaš, če jih posuješ z neugašenim apnom in po tem poliješ z vodo. Tudi tobačni lug ali pa solna raztoplina z vročo vodo dobro pomaga.

Najnevarnejša izmed vseh mravelj je evropska pajčna mravlja (*mutilla evropea*), neka kosmata mravlja z rudečerjavimi prsi in belimi pasovi na zadnjem delu života. Ta mravlja se posebno rada vgnezditi v čmrljnih gnezdih in njene ličinke popolnoma pokončajo čmrljino zalego. Tudi v panje se prikrade ta mravlja, odkrije zalegino celice in vanje zanese jajca. Tako večkrat znese na stotine jajec, iz katerih se izležejo ličinke, ki pokončajo čebelno zalego. Ta mravlja pa tudi napada čebele in jih kar pokonča po trideset in še več, katere potem najdemo na dnu panja. Zato pa morajo čebelarji preganjati to mravljo, posebno, če jo najdejo blizu ulnjakov. Mej pajki je suha južina celo koristen, ker polovi mnogo škodljivih mrčesov, križni pojek je pa nevaren čebelam. Blizu panjev naprede svoje mreže, v katere polovi mnogo čebel. Te mreže mora čebelar že zaradi snažnosti ometati. Proti obširnimi pajčevinam, s katerimi preprežejo pajki včasih jeseni po polji in pašnikih, pa seveda čebelar ničesa storiti ne more.

Kmetijske raznoterosti.

Antinonin se imenuje novo sredstvo, s katerim se preženo razni škodljivi mrčesi, pa tudi uniči hišna goba. To sredstvo se mora v vodi raztopiti, potem se pa mora ž njim škropiti. Lepe vspehe so dosegli s tem sredstvom tudi proti škodljivki v gozdih gosenici „nonni“, s tem pa so brizgali raztopljino antinonina v drevesne vrhove.

Debelo sadje. Kdor hoče imeti lepo debelo sadje, naj na enem drevesu cepi dve različni vrsti, jedno zgodnjo in

jedno pozdno. Pozdno sadje se bode posebno lepo razvilo, ko bode že zgodnje obrano.

Rožni odpadki so posebno dober gnoj za rastline, ki se vzgojajo v loncih. Dobro je pa, če se ti odpadki zlože. Dobro je pa tudi, če se ti odpadki dolgo močijo v vodi in potem s to vsem rastlinam priliva.

Poučni in zabavni del.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

265.

Pri kralju Rumaniki. Zopet Mirambo. V Udjidji-u. Tanganika.

Sedaj se je Stanley obrnil proti Nilu Aleksandri, ki se tudi Kaghera naziva. Hotel je, da ga temeljito prouči, da preišče, od kodi prihaja voda te reke. V njegovih preiskavanjih mu je šel vrlo na roko vladar te zemlje, kralj Rumanika, kateri je njemu na ljubo sklical pravi geografski kongres. Nič čudnejšega nego mnenja teh domačinov o znanstvenih vprašanjih. Kar so povedali, bilo je smešno, časih fantastično, skoro vselej pa protislovno. Vendar pa je iz te zmesi potegnil Stanley po kako bilko, s kakoršno se zna okoristiti le izvedenec.

Sploh pa črncem nikakor ni šlo v glavo, da more človek radi golega znanstvenega preiskovanja tako daleč potovati, toliko potrošiti, toliko pretrpeti i. t. d. Ali kralj Rumanika je bil v tem pogledu prava izjema, pokazoval je najživejše zanimanje za Stanleyevo delo. Kedar je naš potnik govoril, obrnil se je kralj proti njemu in ga poslušal z največjo pozornostjo. Kedar je bilo treba pojasniti kako dvojbo, hipotezo, pri tisteh priči je poslal vladar po človeka, kateri je bil najbolje izveden in izpraševal ga je sam o prepornih točkah. On je vsak čas zatrjeval, da je zanj izredna čast, da ima belega človeka v svojej državi, in dal je voditi svojega gosta k jezeru, k obalam, na gore, k izvorom tople vode, k vsemu, kar je moglo zanimati potnika. Rumanika je nekako idealen črnc, in čas, ki ga je Stanley preživel na njegovem dvoru, bil je ploden na koristnih in važnih dokazilih za rešenje velikega problema o izvorihi Nila.

Sedaj pa je Stanley spremenil svoj načrt, krenil je po drugem potu. Več kot leto dnij je bil posvetil preiskovanju najjužnejših izvirov Nila. Oplovil je Viktorijo Njanzo, in mogel je s Speke-om trditi, da ta neizmerna vodna površina je eno samo jezero, dočim so Livingstone, Burton in drugi pisali, da jih ima petero. On je prehodil peš na stotine milj severne obale, preiskal je zemlje, ki mejé na jezero Muta Nzige, in ker ni mogel proti Nilu Aleksandri, in ga je sledil do polovice njegovega toka. Ker pa so mu tu domačini pot zaprli, rekel je z Bogom zemljam v področju Nila, in krenil je proti Tanganiki.

Ta prememba pota ga je napeljala, da odkrije Kongo.

Stanley je bil že deset dnij na potu proti Tanganiki, kar izve, da se približuje Mirambo, katerega je kakor se čitatelj spominja, spoznal bil na ne posebno prijeten način na prvem svojem potu. S pomočjo svojih Ruga-Rug je lovil divji vladar po tej okolici robove in pobiral slonovo kost. On dade poprašati Stanleya, ali je beli človek še njegov neprijatelj, ali mu hoče dati dobro besedo.

„Povedite Mirambu“ odgovori Stanley, „da ga želim videti. Ko sem postal prijatelj Mtesi, Rumaniki in vsem kraljem, kar sem jih našel na svojem potu, biti mi hoče ljubo in drago, da imam za prijatelja tudi Mirambo.“

Drugega dne se predstavi strašni črni poglavar s spremstvom Ruga-Rug. Stanley zatrjuje, da je ta obisk spremenil vse predstave, ki jih je popreje imel o tem kralju. Naš potnik se je vprašal sam, ali je to res Mirambo, kateri se mu je tu pokazoval kot človek brez velikih zahtev, nedolžnega izraza in miroljubnega ponašanja. Vse življenje, vsa dela Mirambova se zelo slabo zlagajo s to sliko.

Stanley je ž njimi zamenil kri. Oba nova prijatelja sta si sedla nasproti na čilim, voditelj spremstva pa je vrezal enega in drugega v desno nogo, vzel vsakemu po nekoliko kapljic krvi in jo prenesel od jednega na drugega. Potem je zavpil: Ako kdo vaju odslej izdade pobratimstvo, katero vaju spaja, požre naj ga lev, piči naj ga kača, zagreni naj mu jed, zapusté naj ga prijatelji, izpali naj se mu puška v roki in ga rani, preganja naj ga do smrti vse, kar je malopridno.“

Po tem obredu sta izmenila darove, in ločila sta se kot brata. Stanley ni videl več Miramba, ali nekaj let pozneje je navalil ta unjamuesijski kralj in razbojnik, po starej svojej navadi, na naše karavane, in pobil je Cartera in Badenheada v zemlji Pimbue.

Stanley je šel naravnost proti jezeru Tanganiki, in dospel je 26. maja v Udjidji, tje, kjer je pred štirimi leti našel Livingstone-a.

Oj divnega pogleda! Nebes je čisto moder, jezero mirno. Z leve in desne se košate palmovi in figovi gaji, pred seboj pa vidiš visoko trstiko, iz katere gledajo revne in stožkaste strehe. Dolgorogati voli se napenjajo na vodi, osli dirjajo sem in tje in rigajo; koze, ovce in psi se klatijo po trgu, okoli katerega se vrsté arabska stanovanja, čvrste in prostrane zgradbe od vhojene zemlje s širokimi in svežimi verandami. Palme, dinje, banane razprostirajo nad temi poslopji svoje vitke veje in perje, čegar zelenilo se harmoniški odbija od sivkastorujave boje zidov in plotov.

Sejm udjidjijski je vreden, da se omeni, ker je eden najvažnejših v celem kraju. Na ta sejm donajajo vse okolne zemlje svoje pridelke in izdelke. Jeden prinese sezama, graha, masla, jajc, piščet; drugi pri-

žene koze, ovce in druge živali; tretji prinese zelenih in zrelih banan. Nadalje se tu prodaje železna žica, prstenje, železne narokvice; potem suhi maniok, posušene ribe, sol, orehi, zelenjava, dinje in kumare. Kar se tiče, domačinov, prodajajo zlasti robove, sveže ribe, slonovo kost, pletene košare, ribarske mreže, sulice, loke in strelice. Mesto novca služi jim razna bisernina.

V Udjidji-u je dosta Arabcev, kateri so imoviti možje, oni držé v svojej roki faktično bogastvo in moč zemlje.

Domačini so okretni brodarji, večji veslarji, leté ti preko jezera kakor vodne ptice, izvajajo s svojimi ozkimi pirogami razna vratolomna kretanja, da človeka stresa strah in groza radi tolike smelosti.

Stanleyev namen, kedar je zopet prišel k jezeru bil je ta, da pazljivo obide njegov obod z zapadne strani, in da se prepriča o tem, ali ima ta velika voda kak iztok ali ga nima. Cameron, ki je malo pred njim bil tu, nagibal je k nazoru, da ga ima, in zaznamoval je kot iztok jezera reko Lukugo, katera teče proti zapadu, in katera je pritok reke Livingstone. Stanley je mislil nasproti, da se to veliko jezero nikjer ne izliva, in ta misel se je učvrstila sedaj v njegovéj glavi vsled nekih navideznih razlogov.

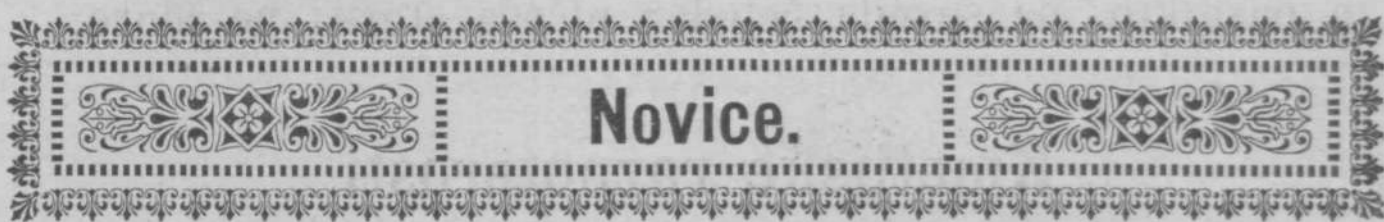
Stanley je dosta učinil za poznavanje tega jezera, njegovim izvajanjem bi se dalo pokloniti brez ugovora, da jih ne ometava mož, kateremu nobeden ne more odrekati naučnega ugleda, pomorski poročnik Cameron, ki je prvi obšel obod velikega jezera, in mu izrecno zaznamoval kot iztok reko Lukugo.

Poučni in zabavni drobiž.

Bluvanje Etne. Ognjenik Etna na sicilijanskem otoku letos tako silno bluje, kakor že ni od 1856. leta. Bluvanje se je začelo že v juliju in še sedaj ni prenehalo. Lava se v velikih množinah izliva in je že pokončala mnogo polja in sadnih vrtov. Da je tudi nekaj hiš že pokončanih, razume se samo po sebi. Iz glavnega žrela pa na vse strani leti pepel in kamenje. Poleg glavnega žrela naredilo se je že 6 postranskih žrel. V nekaterih krajih je lava pritekla od gore že do 10 kilometrov daleč po 4—8 metrov in na debelo.

Solčne pege. Preiskovanja solčnih peg so pokazala, da se te pege premikajo po solnci ravno tako, kakor viharji po zemlji. Iz tega sklepajo, da so te pege v zvezi z velikimi viharji in na solnci.

Stoletnica zvezdarne. Letos je minolo sto let, odkar je z zvezdarno v Madrasu v Vzhodni Indiji.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

Deželni zbor otvoril se je, kakor smo poročali, 9. t. m. Deželni glavar g. Detela pozdravi gg. poslance in deželnega predsednika g. barona Winklerja in pokliče trikrat „Slava“ presvitlemu cesarju. Deželni predsednik gosp. baron Winkler pozdravi poslance in izreka nado, da bo zasedanje koristno za deželo. Za reditelja volita se poslanca: